

Lastenverdeling Windenergie op land

Kees Pieters

Juni 2018

Verantwoording

Dit onderzoek wordt namens de organisaties in bijlage 2 aangeboden aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat als bijdrage aan de vaststelling van een nieuw Energieakkoord in 2018.

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en de nodige zorgvuldigheid is betracht bij de totstandkoming daarvan kan Nederwind geen aansprakelijkheid aanvaarden jegens de gebruiker voor fouten, onnauwkeurigheden en/of omissies, ongeacht de oorzaak daarvan, en voor schade als gevolg daarvan. Gebruik van de informatie in het rapport en beslissingen van de gebruiker gebaseerd daarop zijn voor rekening en risico van de gebruiker. In geen enkel geval zijn Nederwind, zijn bestuurders en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Inhoud

Inhoud	3
Managementsamenvatting	4
1. Resultaten	5
2. Achtergrond	6
2.1 Context	6
2.2 Onderzoek	6
3. Lastenverdeling windmolens op land	7
3.1 Lastenverdeling energiebelasting	7
3.2 Lastenverdelingseffect oversubsidiëring windenergie op land	7
3.3 Lastenverdeling windenergie op land	8
Bijlage 1 – Gebruikte afkortingen	9
Bijlage 2 - Organisaties	9

Managementsamenvatting

De doelstelling van dit onderzoek is om de lastenverdeling in kaart te brengen bij de subsidiëring van windenergie op land. Daarbij zijn de effecten meegenomen van enerzijds de algemene lastenverdeling tussen huishoudens en bedrijven, zoals geanalyseerd door CE Delft, en anderzijds de oversubsidiëring van windenergie op land, zoals geanalyseerd door NederWind.

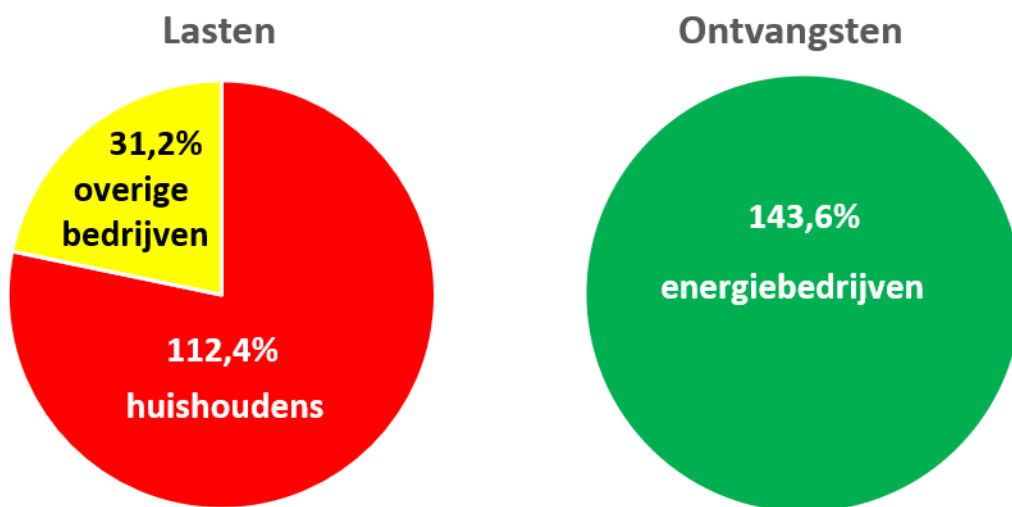
Lastenverdeling

De analyse in deze studie laat zien, dat de lastenverdeling bij investeringen in windenergie op land zodanig is, dat de huishoudens **112 procent** betalen van de benodigde subsidie, de niet-energiebedrijven **31 procent** en dat de energiebedrijven **143 procent** ontvangen van de subsidie die voor hen noodzakelijk zou zijn geweest om rendabele projecten te kunnen uitvoeren.

Deze studie is gebaseerd op openbare informatie van de overheid en onderzoeksbureau CE Delft en is een belangrijke indicatie dat de lastenverdeling bij de subsidiëring van windenergie op land extreem in het nadeel van de burger uitpakt en extreem voordelig is voor de energiebedrijven. Om definitieve beleidsbeslissingen te nemen zal verder vervolgonderzoek nodig zijn. De scheefheid in de lastenverdeling is echter zó overweldigend significant dat het aanbeveling verdient om, hangende verder vervolgonderzoek, de subsidieregeling voor windenergie op land op te schorten. Daarmee wordt voorkomen dat een niet-bedoelde belasting van de burger plaatsvindt ten bate van de energiebedrijven.

1. Resultaten

De lastenverdeling bij windenergie op land is zodanig dat de huishoudens 112 procent van de totale lasten dragen. Zij betalen dus meer dan nodig is om rendabele windenergieprojecten op land mogelijk te maken. De niet-energiebedrijven betalen daarbovenop ook nog eens 31 procent van wat nodig is. De energiebedrijven ontvangen, naast de rendabele projecten die zij kunnen uitvoeren met windenergie op land, een oversubsidie van 43 procent van wat nodig is om rendabele projecten te kunnen uitvoeren (zie figuur 1).

Figuur 1: Lastenverdeling windenergie op land, uitgedrukt als het percentage van de benodigde subsidie om een rendabele investering te kunnen doen

2. Achtergrond

2.1 Context

De energietransitie gaat de overheid veel geld kosten. Deze kosten worden verhaald op de maatschappij via de energiebelasting, zowel bij huishoudens als bedrijven. De tarieven van deze belasting zijn voor huishoudens (met kleine aansluitingen) aanzienlijk hoger dan voor bedrijven (met grote aansluitingen)¹.

Via de SDE+ subsidieregeling vindt een oversubsidiëring plaats van ca. 1,5 miljard euro² bij windenergie op land.

2.2 Onderzoek

Bovenstaande ontwikkelingen doen de volgende vraag rijzen: Wat is de lastenverdeling tussen huishoudens en bedrijven bij de subsidiëring van windenergie op land?

In dit rapport wordt berekend hoe groot dit effect is.

---

¹ [Tabellen tarieven milieu belastingen](#), Belastingdienst

² [3,1 Megaton GRATIS CO2-reductie door overheveling wind op land naar wind op zee](#), NederWind, mei 2018

3. Lastenverdeling windmolens op land

3.1 Lastenverdeling energiebelasting

De betaalde energiebelasting door huishoudens en bedrijven wordt gegeven in een rapport van CE Delft uit 2017³. De categorie bedrijven wordt hieronder gesplitst in energiebedrijven, die geacht worden geen energiebelasting te betalen, en overige bedrijven, die geacht worden tezamen alle energiebelasting van bedrijven te betalen (zie figuur 2). Te verhouding van de lasten tussen huishoudens en bedrijven is onafhankelijk van deze veronderstelling. De veronderstelling wordt slechts gemaakt om later het effect weer te kunnen geven van de oversubsidiëring van de energiebedrijven.

	Energiebelasting (Miljoen € / kWh)	%
Huishoudens	5400	78,3%
Energiebedrijven	0	0,0%
Overige bedrijven	1500	21,7%
Totaal	6900	100,0%

Figuur 2: Lastenverdeling tussen huishoudens, energiebedrijven en overige bedrijven.

3.2 Lastenverdelingseffect oversubsidiëring windenergie op land

De SDE+ subsidiekosten voor alle geplande nog te bouwen windmolens op land volgens het Energieakkoord van 2013 bedragen 15 x € 230.022.694 is gelijk aan € 3.450.340.411⁴. De kosten van oversubsidiëring van windenergie op land bedragen € 1.502.987.887⁵. De kosten van beide bedragen worden verdeeld over huishoudens en overige bedrijven met de verdeelsleutel van figuur 2, terwijl de oversubsidiëring volledig ten goede komt aan de energiebedrijven (zie figuur 3).

	% energiebelasting	% ontvangst	Investering	Betaalde energiebelasting	Ontvangen subsidies
<i>Investering wind op land</i>					
Huishoudens	78,3%		€ 3.450.340.411	€ 2.700.266.409	€ -
Energiebedrijven	0,0%		€ 3.450.340.411	€ -	€ -
Overige bedrijven	21,7%		€ 3.450.340.411	€ 750.074.002	€ -
<i>Oversubsidiëring</i>					
Huishoudens	78,3%		€ 1.502.987.887	€ 1.176.251.390	€ -
Energiebedrijven	0,0%	100,0%	€ 1.502.987.887	€ -	€ 1.502.987.887
Overige bedrijven	21,7%		€ 1.502.987.887	€ 326.736.497	€ -

Figuur 3: Lastenverdeling investering en oversubsidiëring wind op land

³ Rechtvaardigheid en inkomenseffecten van het klimaatbeleid, pag. 8, CE Delft, maart 2017

⁴ Wind op zee in relatie tot Wind op land, pag. 20 figuur 18, NederWind, februari 2018

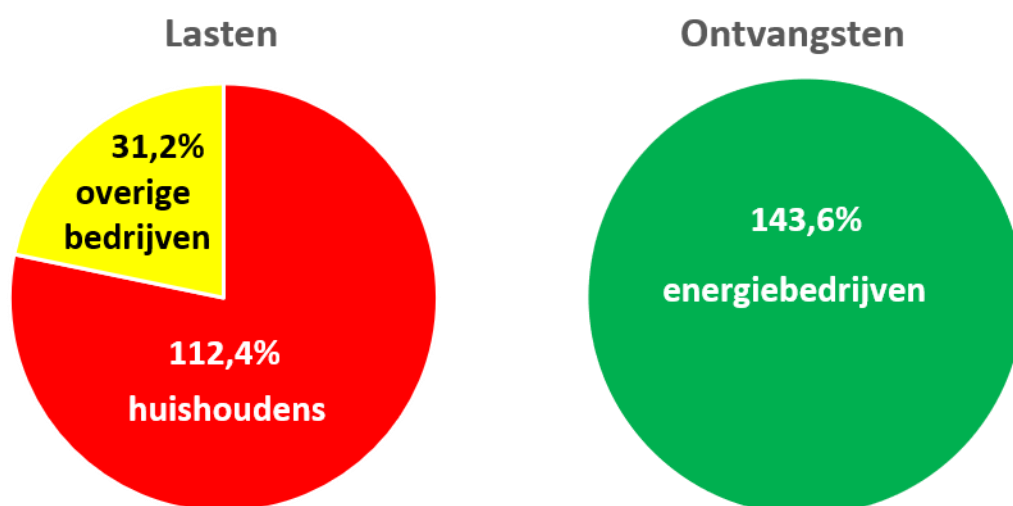
⁵ 3,1 Megaton GRATIS CO2 reductie door overheveling van wind op land naar wind op zee, pag. 12, NederWind, mei 2018

3.3 Lastenverdeling windenergie op land

Het cumulatieve effect voor de lastenverdeling van de kosten van windenergie op land is weergegeven in figuren 4 en 5. Huishoudens betalen via de energiebelasting 112 procent van de benodigde subsidiekosten om rendabele projecten met windenergie op land te kunnen uitvoeren. Overige bedrijven betalen nog eens 31 procent van dit bedrag. De energiebedrijven behalen naast de rendabele projecten, die zij kunnen uitvoeren met behulp van de subsidie, ook nog eens een overwinst ter waarde van 43 procent van de benodigde subsidie.

	betaald	ontvangen	saldo	% van investering
Huishoudens	€ 3.876.517.798	€ -	€ 3.876.517.798	112,4%
Energiebedrijven	€ -	€ 1.502.987.887	€ -1.502.987.887	-43,6%
Overige bedrijven	€ 1.076.810.500	€ -	€ 1.076.810.500	31,2%
Totaal	€ 4.953.328.298	€ 1.502.987.887	€ 3.450.340.411	100,0%

Figuur 4: Lastenverdeling windenergie op land

Figuur 5: Lastenverdeling windenergie op land, uitgedrukt als het percentage van de benodigde subsidie om een rendabele investering te kunnen doen

Bijlage 1 – Gebruikte afkortingen

Afklorting	Voluit	Gebruikt bij
kWh	kiloWattuur	Hoeveelheid stroom
SDE+	Stimulering Duurzame Energie +	subsidieregeling

Bijlage 2 - Organisaties

Dit onderzoek wordt aangeboden aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat namens de volgende organisaties:

1. 3MO – MegaMolensMegaoverlast, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland
2. Actiecomité Windpark Rietvelden NEE, 's-Hertogenbosch, Noord-Brabant
3. Actiegroep Westenwind Tegenwind N34, Drenthe
4. Bewonersgroep Uitbreiding Windpark Delfzijl Zuid, Groningen
5. Bewonersgroep Windturbine Vlietzone, Leidschendam-Voorburg, Zuid-Holland
6. Bewonersplatform Voor de Wind, West-Brabant, Noord-Brabant
7. Bewonersgroep Buren van Rijnenburg en Reijerscop, omgeving en stad Utrecht
8. Comité tegen dreiging windmolens bij Akzo, Oegstgeest, Teylingen, Zuid-Holland
9. Eefde Tegenwind, Lochem, Zutphen, Gelderland
10. NederWind onderzoek, landelijk
11. NKPW (Nationaal Kritisch Platform Windenergie), landelijk
12. Pottendijk Windmolenvrij, Emmen, Drenthe
13. SBBM (Stichting Behoud Buitengebied Moerdijk), Moerdijk, Noord-Brabant
14. Stichting Bewonerscomité Lindtwind, Zwijndrecht, Zuid-Holland
15. Stichting BOEC, Coevorden, Drenthe
16. Stichting Gigawiek, Houten, Utrecht
17. Stichting JAS, Hollands Kroon, Noord-Holland
18. Stichting Kleare Kimen, Oosternijkerk, Dongeradeel, Fryslân
19. Stichting Kritisch Platform Ontwikkeling de Zijpe, Schagen, Noord-Holland
20. Stichting Mallemolens, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland
21. Stichting Platform Storm, Borger-Odoorn, Drenthe
22. Stichting Platform Tegenwind N33, Veendam, Groningen
23. Stichting Omwonenden windturbines Wieringermeer, Hollands Kroon, Noord-Holland
24. Stichting WindNEE, Aa en Hunze, Drenthe
25. Stichting Wind van Voren, Barendrecht, Zuid-Holland
26. Stichting Windmolenklachten, landelijk
27. Stichting Windmolens N57 nee, Brielle, Hellevoetsluis, West-Voorne, Zuid-Holland
28. Tegenwind Veenkoloniën, Veenkoloniën, Drenthe en Groningen
29. Vereniging Tegenwind Weijerswold, Coevorden, Drenthe
30. Vereniging Tegenwind Hunzedal, Aa en Hunze, Drenthe
31. Vereniging Vrij Polderland, Soest, Utrecht
32. Zonvoorwind, Emmen, Drenthe
33. Zuidelijke dorpen van Delfzijl, Groningen

